

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002-1-79 (Özelleştirme Nihai Bildirim)

Karar Sayısı : 03-44/499-219

Karar Tarihi : 19.6.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Tuncay SONGÖR, Kublay ATASAYAR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER: Harun ULU, Müge ÖZERCAN

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D- TARAFLAR: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Hüseyin Rahmi Sok. No: 12 Çankaya/Ankara
- Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Dr. Emin Paşa Sok. No: 20 Kat: 1 Eminönü/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Özelleştirme kapsam ve programında bulunan PETKİM Petrokimya Holding A.Ş. (PETKİM)'nin %88.86 oranındaki hissesinin özelleştirme yoluyla Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devrine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına; 7.4.2003 tarih, 1494 sayı; 30.4.2003 tarih, 1840 sayı; 2.5.2003 tarih, 1867 sayı; 14.5.2003 tarih, 2141, 2142, 2143 sayı; 15.5.2003 tarih, 2156 sayı; 5.6.2003 tarih, 2583 sayı ve 10.6.2003 tarih, 2651 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 11.6.2003 tarih, 2002-1-79/ÖN-03-HU sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 13.6.2003 tarih ve REK.0.05.00.00/75 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- PETKİM'in %88.86 oranındaki hissesinin özelleştirme yoluyla Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmesi işleminin, 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu,
- Teklif sahibi teşebbüsün ilgili ürün pazarlarında faaliyette bulunmadığı, bu nedenle hakim durum yaratmasının veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmesinin söz konusu olmadığı, dolayısıyla işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında izin verilmesinde herhangi bir sakıncanın bulunmadığı

ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Petrokimya Sektörü Hakkında Genel Bilgi

Petrokimya sektörü plastikler, lastik ve elyaf hammaddeleri ve diğer organik ara malları üreten geniş bir üretim yelpazesine sahip, büyük ölçekli, sermaye ve teknoloji yoğun bir sanayi koludur.

3.4.1965 tarihinde TPAO'nun öncülüğünde oluşturulan PETKİM, ilk olarak Yarımca Petrokimya Kompleksi'ni kurmaya karar vermiş, 1970 yılında 5 ünite işletmeye alınmış ve 1976 yılında ise Kaprolaktam fabrikalarını devreye alarak Yarımca Kompleksi'ni kurmuştur.

Hızla artan yurtiçi talep karşısında Yarımca Kompleksi'nde yer alan ünitelerin büyük bir kısmı birkaç yıl içinde %100 kapasite artışı ile desteklenmiş, ancak bu çaba talebi karşılamada yetersiz kalmıştır.

Bu durum üzerine III. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde PETKİM'in ikinci kompleksinin Aliağa'da kurulması kararlaştırılmıştır. Aliağa Kompleksi'nde, Yarımca'da bulunmayan Aromatikler, Yüksek Yoğunluk Polietilen (YYPE), Polipropilen (PP), Ftalik Anhidrit (PA), Saf Teraftalik Asit (PTA), Akrilonitril (ACN) fabrikaları kurulmuştur.

Sektörde yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve optimum kapasitelerin yükselmesiyle üretim maliyetlerinde önemli oranda düşüş kaydedilmiş, bu açılardan rekabet gücünü kaybeden Yarımca Kompleksi fabrikalarından önemli bir bölümü 1993-1995 yılları arasında kapatılmak zorunda kalmıştır. Yeni yatırımlara imkan sağlamak üzere kapatılan fabrikaların tamamı sökülerek malzemeleri satılmış ve kompleks, çalışır durumdaki 5 fabrikası (SBR, CBR, KS, BDX, PS) ile birlikte 1.11.2001 tarihinde Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş. (Tüpraş)'ye devredilmiştir.

Türkiye'de temel ve ara petrokimyasallar ile termoplastikler alanında kamu, sentetik elyaflarda ise özel sektör ağırlıklı bir yapı bulunmaktadır. PETKİM dışında temel petrokimya sanayinde büyük ölçekli şirketler olarak, 240.000 ton/yıl DMT (Dimetil Tereftalat) üretim kapasitesi ile SASA, 93.000 ton/yıl lastik hammaddeleri (SBR, CBR, KS) ve 27.000 ton/yıl PS üretim kapasitesi ile Tüpraş ve 40.000 ton/yıl PS üretim kapasitesi ile Başer Petrokimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Başer Petrokimya) faaliyet göstermektedir.

Türkiye petrokimya sanayi henüz pazar doygunluğuna erişmemiş olup, büyük bir gelişme potansiyeline sahiptir. Gelişmiş ülkelerde kişi başına termoplastik tüketimi 75-100 kg arasında iken yurdumuzda bu oran 26 kg civarındadır.

Termoplastiklerin ülkemizdeki talep artış hızları da dünya ortalamalarının 2-3 katıdır. Türkiye'nin 1990 yılında 570.000 ton olan termoplastikler talebi 10 yıl içinde %10,9 ortalama büyüme hızıyla 2000 yılında 1,6 milyon tona ulaşmıştır.

Ancak kapasite artışlarının, talep büyümesine oranla çok yetersiz kalması nedeniyle, yurtiçi üretimin tüketim içindeki payı hızla azalmaktadır. Aliağa

Kompleksi'nin devreye girdiği yıllarda PETKİM'in yurtiçi talebi karşılama oranı %85 iken bu oran, %35 seviyesine düşmüştür.

Türkiye petrokimya sanayinin arz yetersizliği dışındaki diğer bir sorunu da mevcut ve yeni kurulacak tesisler için hammadde teminidir. 2001 yılına kadar ana hammadde olan naftanın büyük bir kısmı Tüpraş rafinerilerinden temin edilmekte iken, Tüpraş'ın naftayı benzine dönüştüren yatırımları nedeniyle PETKİM-Tüpraş arasındaki hammadde entegrasyonu 2001 yılı sonu itibarıyla büyük ölçüde azalmış olup, her yıl önemli miktarda nafta ithal edilmeye başlanmıştır.

1997 yılı sonlarında Asya finansman krizi ile başlayan düşük karlı dönemin ardından, Dünya petrokimya sektöründe 2003 yılından itibaren önemli bir iyileşme beklenmektedir.

H.1.2. İlgili Ürün Pazarı

PETKİM çok çeşitli ürünlerin üretimini gerçekleştirmekte olup, bu ürünlere farklı gruplar altında aşağıda yer verilmiştir:

- 1) Etilen Hammaddesi
- 2) Termoplastikler Grubu
  - Polivinil Klorür (PVC)
  - Alçak Yoğunluk Polietilen (AYPE)
  - Yüksek Yoğunluk Polietilen (YYPE)
  - Polipropilen (PP)
- 3) Elyaf Hammaddeleri Grubu
  - Akrilonitril (ACN)
  - Saf Teraftalik Asit (PTA)
  - Monoetilen Glikol (MEG)
- 4) Diğer Ürünler Grubu:
  - Dietilen Glikol (DEG)
  - Sudkostik (%100)
  - Propilen (KS)
  - Ftalik Anhidrit (PA)
  - Benzen
  - o-X (Ortoksilen)
  - p-X (Paraksilen)
  - Hidrojene Benzin
  - C₄
  - Ham Benzin
  - Aromatik Yağ
  - Masterbatch
  - Plastik Mamüller
  - Diğerleri (Low Polimer, Ataktik Polimer, TEG, Hipoklorit).

"Diğer Ürünler Grubu"nda yer alan kimyasallar, PETKİM'in başlıca üretim alanları olan termoplastikler ve elyaf hammaddeleri grubundaki ürünlerin üretimi sırasında ortaya çıkmaktadır.

Dosya mevcudu belgeler çerçevesinde, PETKİM'de üretilen söz konusu ürünlerin talep ve arz ikamesi açısından karşılaştırılması aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 1- İlgili Ürünlerin Kullanım Alanları ve İkame Karşılaştırmaları

Ürünler ve Kullanım Alanları	Talep İkamesi	Arz İkamesi
ETİLEN PE, VCM, EO/EG üretiminde kullanılmaktadır.	YOK	YOK
Termoplastikler Grubu		
PVC P-34/74 türü, kağıt veya bez üzerine uygulamalarda suni deri, bükülebilir kumaş kağıt ve metal kaplamalarda; P-38/74 türü ise, sert/yumuşak/şeffaf/rengi kaplamalarda, suni deri üretiminde, cam ve metal parçaların darbelerden ve atmosferik etkenlerden korunması için yapılan kaplamalarda ve çeşitli tip oyuncak ve top üretiminde kullanılmaktadır.	AYPE YYPE (Sınırlı)	YOK
AYPE Ağır hizmet torbası, sera örtüsü, ambalaj filmi, kablo kılıflama, oyuncak, boru, hortum, tüp, şişe, kumaş ve metal kaplamaları, endüstriyel fiçılar, büyük su tankları yapımında kullanılmaktadır.	YYPE, PVC,PP (Sınırlı)	YOK
YYPE Enjeksiyon kalıplama (endüstriyel amaçlı kullanım, şişe kasası ve meyve taşımacılığında, alet kutusu, yükleme kasası), film ekstrüzyonu (alışveriş torbaları, ağır hizmet torbaları, çöp torbaları, yüksek gerilimli ince filmlerin imalatında), boru imali (su dağıtımı, kanalizasyon, sulama dağıtım şebekeleri), şişirme ile kalıplama (büyük boyutlu sıvı taşıma fiçileri, su ve kimyasallar için tanklar; krosen, kimyasallar için oto yağları ve akışkanlar için konteynerler imalatında; deterjan, şampuan ve kozmetik şişeleri üretiminde) sahalarında kullanım alanı bulmaktadır.	AYPE, PVC, PP (Sınırlı)	YOK
PP Örgü, çuval, halı ipliği, halat, paspas, filtre bezi, balık ağı, fırça yapımı, kord bezi, keçe tekerlek lastiği ve peruk imalatında kullanılmaktadır.	AYPE, YYPE, PVC (Sınırlı)	YOK
Elyaf Hammaddeleri Grubu		
ACN Akrilik elyaf, akrilik boya, nitril kauçuk imalatında kullanılmaktadır.	YOK	YOK
PTA Polyester elyaf ve iplik imalatı, PET şişe imalatında kullanılmaktadır.	YOK	YOK
MEG Polyester elyaf ve film imalatında, otomobillerde antifriz olarak, endüstriyel soğutma sistemlerinde, kar eritme sistemlerinde ve patlayıcı madde imalatında kullanılmaktadır.	YOK	YOK

Hemen hemen tüm ürünlerin ana hammaddesini teşkil eden “etilen”, son yıllarda ithal edilmeye başlanan “nafta” maddesinden elde edilmekte olup; bu hammaddenin ne arz ne de talep ikamesi mümkün olmaktadır.

AYPE, YYPE, PVC, ve PP termoplastikler grubuna girmektedir. Termoplastikler, kararlı birleşik gibi davranan çok sayıda molekülün yan yana dizilmesi ile elde edilen molekül zincirlerinden meydana gelmişlerdir.

Termoplastiklere ilişkin teknik bilgilerden, alt pazarlarda, söz konusu hammaddelerin bazı sınırlı uygulamalarda birbirlerini ikame edebildikleri tespit edilmiştir. Ancak, gözardı edilmemesi gereken husus, termoplastiklerin uygulama alanlarının çok geniş olması ve uygun sıcaklıklarda bu maddelerin eritilmesi sonucunda ikame edilebilirliklerinin de bulunmasına rağmen, anılan durumun daha çok üreticinin elde etmek istediği üründe maliyet avantajı yaratmak istemesi ve kaliteyi çok önemsemediği sınırlı uygulamalar için geçerli olmasıdır. Örneğin, sert boruların yapımında kullanılan YYPE yerine daha düşük maliyetli termoplastikler (PVC gibi) kullanılabilse de esasen uygulamada ikame ürünler tercih edilmemektedir.

Talep ikamesi açısından, aralarındaki önemli fiyat farklılıkları ile ürünlerin fiziksel ve kimyasal yapıları açısından genel özellikleri itibarıyla belirgin farklılıklara sahip oldukları dikkate alındığında, her bir termoplastik hammaddenin ayrı birer ürün pazarı olarak ele alınması gerektiği anlaşılmıştır.

Termoplastiklerin her birinin, üretim teknolojileri (üretimlerinde kullanılan ana girdiler ve üretim prosesleri) çok büyük farklılıklar göstermektedir. Ayrıca, her termoplastik için spesifik üretim teknolojilerinden dolayı bunların üretimini artırma amacıyla yapılması gereken yüksek yatırım maliyetleri ve dolayısıyla teknik giriş engelleri bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu dört üründen birine olan talep arttığında, PETKİM'in talebi artan ürünü daha fazla üretmek için diğer hammaddelerin üretildiği fabrikaları kullanma imkanı bulunmamaktadır.

ACN, PTA ve MEG, elyaf hammaddeleri grubunu oluşturmaktadır. Bu ürünlerin her birinin farklı bir tesiste üretildiği, üretimlerinde kullanılan ana girdiler ve üretim proseslerinin büyük farklılıklar gösterdiği göz önüne alındığında; ACN, PTA ve MEG'nin arz ikamesi açısından birbirlerini ikame edemeyeceği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde bu ürünlerin talep ikamesi de mümkün olmamaktadır. Dosya mevcudu bilgilerden, nihai ürünler elde edilirken, bunların ikame edici değil, birbirlerini tamamlayıcı ürünler olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları; Etilen, Alçak Yoğunluk Polietilen (AYPE), Polivinil Klorür (PVC), Yüksek Yoğunluk Polietilen (YYPE), Polipropilen (PP), Akrilonitril (ACN), Saf Teraftalik Asit (PTA), Monoetilen Glikol (MEG) ve diğer ürün pazarları (Low Polimer, Ataktik PP, DEG, TEG, PA, Sudkostik, Hipoklarit, Propilen (KS), C4, Aromatik Yağ, Ham Benzin, Benzen, Ortoksilen, Paraksilen, Hidrojene Benzin, Masterbatch, Plastik Hammaddesi) olarak tespit edilmiştir.

H.1.3. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürün pazarını oluşturan ürünlerin, Türkiye genelinde bulunan fabrika ve imalathanelerde alt pazarlardaki üreticiler tarafından kullanıldığı ve bu ürünlerin ülke

genelinde yaygın olarak ticaretinin yapıldığı dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak tespit edilmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. PETKİM

Yarımca tesislerini 2001 yılında Tüpraş'a devreden PETKİM halihazırda yalnızca Aliağa tesislerinde faaliyet göstermekte olup, özelleştirme işlemi sadece bu tesise yöneliktir.

Temel faaliyet alanı petrol ürünleri ve kimyasal madde üretimi olan PETKİM 1990 yılında halka açılmış olup %4.14 oranındaki hissesi İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmektedir.

Şirketin mevcut ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2- PETKİM'in Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
T.C. Özelleştirme İdaresi	88.86
T.C. Emekli Sandığı	7.00
Diğer	4.14
TOPLAM	100.00

Tablo 3- PETKİM'in Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı Soyadı	Unvanı
Kemal Çolakoğlu	Başkan
M. Sedat Ertunç	Üye / Genel Müdür
Faruk Yağız	Üye
Kaya Şener	Üye
Mustafa Yaşar Tınar	Üye
Turgay Berksoy	Üye
M. Hakan Yıldız	Üye
Kamil Duman	Üye

PETKİM (Aliağa Tesisleri)14 fabrikadan oluşmaktadır:

- Etilen Fabrikası
- Alçak Yoğunluk Polietilen Fabrikası
- Yüksek Yoğunluk Polietilen Fabrikası
- Polipropilen Fabrikası
- Akrlonitril Fabrikası
- Etilen Glikol Fabrikası
- Aromatikler Fabrikası
- Saf Tereftalik Asit Fabrikası
- Ftalik Anhidrit Fabrikası
- Klor Alkali Fabrikası
- Vinil Klorür Monomer Fabrikası
- Polivinil Klorür Fabrikası
- Torba Üretim Ünitesi
- Masterbatch Ünitesi

H.2.2. Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Rumeli Grubu'na ait olan Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Standart A.Ş.) kuruluşu 28.1.2003 tarih ve 5727 sayılı Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmiştir. Rumeli Grubu'nun petrol ve petrokimya pazarlarındaki tek şirketi olan Standart A.Ş.'nin ilgili ürün pazarlarında henüz bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Standart A.Ş.'nin ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4- Standart A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Hisse Oranı (%)
Kemal Uzan	49
Cem Cengiz Uzan	24
Murat Hakan Uzan	24
Yavuz Uzan	2
Bahattin Uzan	1
Toplam	100.00

Tablo 5- Standart A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı Soyadı	Unvanı
Kemal Uzan	Başkan
Yavuz Uzan	Başkan Vekili
Bahattin Uzan	Üye

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 1.7.2002 tarih ve 2864 sayılı ile intikal eden yazısında; Bakanlar Kurulu'nun 87/12184 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına alınmış olan PETKİM'in sermayesindeki kamu payının en az %51'inin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin ihale şartları belgelerinin hazırlığına esas olacak Rekabet Kurulu görüşünün bildirilmesi talep edilmiştir.

1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" in ilgili hükümleri uyarınca söz konusu ön bildirimle ilişkin olarak oluşturulan mesleki daire görüşü 22.8.2002 tarih ve 1911 sayılı yazı ile Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na gönderilmiş; 10.9.2002 tarih ve 3967 sayılı ile intikal eden cevabi yazıda mesleki daire görüşünün benimsendiği belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in 4/2. maddesi gereğince Rekabet Kurulu görüşünün oluşturulması amacıyla 19.9.2002 tarih ve 02-56 sayılı Kurul toplantısında;

- PVC, AYPE, YYPE, ACN, MEG, PTA pazarlarında, ilgili ürünlerin hem pazar payı hem de ciro bakımından, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde belirtilen ciro (20 trilyon TL) ve pazar payı (%20) eşiklerinin aşılması nedeniyle

özelleştirmeye konu devir işlemlerinin söz konusu Tebliğ'in 3. maddesi kapsamında ön bildirim tabi bulunduğu,

- PA, Ortoksilen ve Paraksilen pazarlarında, ilgili ürünlerin ciroları 20 trilyon TL eşiğinin altında kalmasına rağmen, pazar payları itibarıyla %20 eşiğini aşması nedeni ile bu devirlerin söz konusu Tebliğ'in 3. maddesi kapsamında olduğu,
- PP, Sudkostik, Benzen pazarlarında, ürünlere ilişkin pazar paylarının %20 eşiğinin altında kalmasına rağmen cirolarının 20 trilyon TL eşiğini aşması nedeni ile bu devirlerin de söz konusu Tebliğ'in 3. maddesi kapsamında olduğu,
- İhale aşamasında piyasada rekabetin korunmasına ilişkin herhangi bir koşulun getirilmesine gerek bulunmadığı; ihale sonrasında ilk üç teklif sahibinin devir işleminde taraf olma olasılıklarının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği

hususları dikkate alınarak, özelleştirme işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında herhangi bir sakınca yaratmayacağı yönünde karar verilmiştir.

Yukarıda yer verilen ilgili ürün pazarlarındaki ciro ve pazar payı rakamları bildirim 2002 yılı içerisinde yapılmış olması nedeniyle 2001 yılına aittir. PETKİM'in 2001 ve 2002 yılına ait ciro ve pazar payı rakamları 1998/4 sayılı Tebliğin 3. maddesindeki eşikler açısından incelendiğinde, söz konusu madde kapsamına giren ilgili ürün pazarlarından Sudkostik'in artık kapsam dışında kaldığı aşağıdaki tablodan da görülmektedir.

Tablo 6- PETKİM'in 2001 ve 2002 Yılına Ait Ciro ve Pazar Payı Rakamları

ÜRÜN İSMİ	CİRO (Milyar TL)		PAZAR PAYI (%)	
	2001	2002	2001	2002
ETİLEN	.....	.....	....	....
TERMOPLASTİKLER				
PVC	.....	.....	.....	.....
AYPE	.....	.....	.....	.....
YYPE	.....	.....	.....	.....
PP	.....	.....	.....	.....
ELYAF HAMMADDELERİ				
ACN	.....	.....	.....	.....
MEG	.....	.....	.....	.....
PTA	.....	.....	.....	.....
DİĞERLERİ				
Low Polimer	.....	.....	.....	.....
Ataktik PP	.....	.....	.....	.....
DEG	.....	.....	.....	.....
TEG	.....	.....	.....	.....
PA	.....	.....	.....	.....
Sudkostik	.....	.....	.....	.....
Hipoklarit	.....	.....	.....	.....
Propilen	.....	.....	.....	.....
C4	.....	.....	.....	.....
Aromatik Yağ	.....	.....	.....	.....

Ham Benzin	.....	.....	.....	.....
Benzen	.....	.....	.....	.....
Ortoksilen	.....	.....	.....	.....
Paraksilen	.....	.....	.....	.....
HİD Benzin	.....	.....	.....	.....
Masterbatch	.....	.....	.....	.....
Plastik Hammaddesi	.....	.....	.....	.....
Etilen	.....	.....	.....	.....
Diğer	.....	.....	.....	.....

PETKİM'in Ana Sözleşmesi'nde belirtildiği üzere PETKİM hisseleri A,B ve C grubu olmak üzere üç gruba ayrılmış ve (ortaklar arasında sermayeleri oranında) aşağıdaki gibi paylaştırılmıştır.

Tablo 7- PETKİM'in Ortaklık Yapısı

Hisse Grubu	Hissenin Türü	Toplam Hisse Adedi	Ortağın Adı
A	Hamiline	65.359.969.174	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
A	Hamiline	4.840.030.825	Diğer
B	Nama	38.610.000.000	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
B	Nama	8.190.000.000	Emekli Sandığı
C	Nama	1	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

PETKİM Yönetim Kurulu 9 üyeden oluşmaktadır. Halihazırda tüm yönetim kurulu üyeleri Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından atanmıştır. Yönetim Kurulu en az 6 üyenin katılımı ile toplanmakta ve kararlar en az 6 üyenin olumlu oyu ile alınmaktadır. Söz konusu 9 üyenin 3'ü A grubu hisselerini, 5'i B grubu hisselerini, 1'i ise C grubu hisselerini temsil etmektedir. Yönetim Kurulu'nun alacağı kararların geçerliliğinin C grubundan seçilen Yönetim Kurulu üyesinin olumlu oy kullanmasına bağlı olduğu konulardan bir kısmı aşağıda sunulmuştur:

- Ana sözleşmede değişiklik,
- Sermaye artırımı ve/veya azaltılması,
- Kar dağıtım önerisi,
- Şirketin sahip olduğu herhangi bir fabrikanın kapasitesinde en az %10'luk bir değişimi öngören kararlar,
- Şirket tarafından yeni bir şirket veya ortaklıklar kurulması, kurulu bulunanlara ortak olunması ve/veya bunlarla birleşmesi, şirket satın alınması.

Ana Sözleşme'nin 8. maddesinde; "Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın, şirket sermayesindeki hissesi toplam sermayenin % 1'inin altına düştüğü takdirde C grubu hissenin ayrı bir hisse olarak varlığı ortadan kalkacak ve bu hisse A grubu hissesine katılacak ve bu katılma ile birlikte C grubu hisseye tanınmış bütün imtiyazlar sona erecektir." ifadesi yer almaktadır.

Bildirilen devir işlemi sonucu Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı imtiyazlı hissede dahil olmak üzere elinde bulunan toplam %88.86 oranındaki PETKİM hissesinin tamamını Standart A.Ş.'ye devredecektir. İşlem sonrasında, PETKİM'in yönetiminin Standart A.Ş.'nin kontrolüne geçmesi nedeniyle, anılan işlem, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında bir devralmadır.

PETKİM'in, PVC, AYPE, YYPE, PP, ACN, MEG ve PTA pazarlarındaki cirolarının ve PVC, AYPE, YYPE, ACN, MEG, PA, ortoksilen ve paraksilen pazarlarındaki pazar paylarının, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen 25 trilyon TL ciro ve %25 pazar payı eşiklerini aşması nedeniyle bildirim konusu işlem, izne tabi bir devralmadır.

Bildirilen işlemin gerçekleşeceği pazarlar incelendiğinde, bu ürünlerin tamamının hammadde yahut ara mamul olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, bu ürünler direkt tüketim amaçlı olmayıp, iç veya dış pazarlardaki firmalara satılmaktadır.

İlgili ürün pazarlarındaki tek yerli üretici PETKİM'dir. Bu bakımdan halihazırda yurtiçinde rakip üretici bulunmamaktadır. Petrokimya sektöründe faaliyet gösteren diğer yerli üreticiler olan SASA, Tüpraş ve Başer Petrokimya, PETKİM'in üretim gamı dışındaki ürünleri (DMT, SBR, CBR, KS, BDX, PS) üretmektedirler.

PETKİM'in 2001 yılında ana ürün gruplarında kapasite kullanım oranları, Termoplastiklerde %101 olmuş; elyaf hammaddeleri üretiminde ise katalizör performanslarının düşmesi ve işletme darboğazları nedenleri ile %96 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bazı ünitelerinin kapasitesi üzerinde çalışmasına rağmen, PETKİM'in faaliyet gösterdiği ana ürün yelpazelerinde önemli bir arz eksikliği mevcuttur. 2002 yılı itibarıyla PETKİM ürettiği termoplastiklerin %97'sini, elyaf hammaddelerinin ise %88'ini iç piyasaya satmıştır. "Diğer" ismi altında toplanan ve üretim sırasında meydana çıkan petrokimya ürünlerinde ise bu oran %52 olmuştur. Bu satış rakamlarına rağmen PETKİM'in iç pazarda, toplam termoplastikler pazarındaki pazar payı %....., elyaf hammaddeleri pazarındaki pazar payı %..... olmuştur. İç pazardaki talebin geri kalan kısmı ithalat yoluyla karşılanmıştır.

Ülkemize yapılan petrokimya ürünlerinin ithalatı ana olarak termoplastik ve elyaf maddeleri ürünlerinde gerçekleşmektedir. Yurtiçindeki önemli ithalatçılardan bazıları Yapkim, Nakpa Polipak, Naksan A.Ş., Oxyde, Mirsan ve Çipitaş'tır. Suudi Arabistan'da Sabic ve Exxon Mobil, Kore'de İtochu ve Samsung, İsrail'de Ariel, Belçika'da Atofina, Basel ve Exxon, Fransa'da Polichem, Hollanda'da Chienetsu, ABD'de Vinmar ithalat yapılan bazı önemli üreticilerdir.

İlgili pazarlar açısından; PETKİM'in pazar payının termoplastik grubundan PVC'de %....., AYPE'de %....., YYPE'de %..... PP'de ise %....., elyaf hammaddeleri grubundan ACN'de %....., MEG'de %....., PTA'da %..... olduğu görülmektedir. Standart A.Ş. ve bağlı bulunduğu Rumeli Grubu'nun PETKİM'le aynı ilgili ürün pazarlarında veya alt/üst pazarlarda faaliyetinin bulunmaması nedeniyle işlemin, PA ve paraksilen pazarları da dahil mevcut pazar yapılarında herhangi bir değişikliğe yol açmayacağı kanaatine varılmıştır.

Diğer yandan ortoksilen pazarında PETKİM'in pazar payının %..... olduğu görülmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, Şirket yetkililerinin, bu ürünün üretim sırasında ortaya çıktığını ve PETKİM'in bu ürünü kendi ihtiyacı için, PA üretiminde ara madde olarak kullandığını ve dışarı satmadığını belirttikleri anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, Standart A.Ş.'nin, anılan pazarlarda faaliyetinin olmaması nedeniyle işlemin mevcut pazar yapısında değişikliğe yol açmayacağı, diğer yandan ilgili pazarların ithalata açık olduğu dikkate alındığında, yeni bir hakim durum

yaratılmayacağı veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmeyeceği kanaatine varılmıştır.

I- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında; PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.'nin %88.86 oranındaki hissesinin özelleştirme yoluyla Standart Kimya Petrol Doğalgaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devri işleminin,

- 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir "devralma" olarak Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlem olduğuna,
- Teklif sahibi teşebbüsün ilgili ürün pazarında faaliyette bulunmaması sebebiyle bu işlem sonucunda hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığına ve dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında herhangi bir sakınca taşımayan bildirim konusu devir işlemine izin verilmesine

OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.